СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 238. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 11-го жовтня 1940. No. 238. Jersey City, N. J., Friday, October 11, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СЕКРЕТАР НАКС ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ВІЙНУ

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки Френк Накс у розмові з журналістами заперечив, начеб існувала велика загроза війни на Далекому Сході і що ця війна вже таки вибухне з 17-м жовтня, коли то британські власти відкриють наново шлях на Бурмі, яким попливуть воєнні матеріяли для воюючого з Японією китайського генерала Чян Кай Шека. Накс сказав, що ніхто не може знати напевно, що там станеться?

Проте до американських воєнних баз положених на середині Тихого океану і Филипінах, посилають тепер 4,200 нових моряків, які мають залоги на воєнних кораблях поставити на воєнну стопу.

НАСЛІДКИ БЛЬОКАДИ ПРОТИ ЯПОНІЇ

ВАШИНҐТОН. — Офіційні кола Вашингтону заявляють, що зупинка висилки ріжних матеріялів до Японії з боку Британської Імперії та Злучених Держав Америки відібється дуже болюче на Японії. Вона далеко не є самовистарчальна. А її затяжна війна з Китаєм виснажила поважно японські засоби.

РОБЛЕННЯ ІНТЕРЕСУ НА ВІЙНІ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Голт у сенаті заявив, що нюйорський губернатор Лімен вже робить гарні гроші на воєнній гарячці і на національним зброєнні. Його фірма „Лімен Бродерс Ко.", що займається продаванням і купном уділів, закупила для себе 10,000 уділів Бетлегем Стіл, 6,000 Репоблик Стіл, 19,000 Юнайтид Стейтс Стіл і 4,000 Йонгставн Стіл енд Тюб. До цього роду „пей-тріотів" зачислив сенатор Голт також Фреда МекКі з Пітсбургу, секретаря комітету помочи Англії, під головуванням Вилиєма Аллена Ґвайта.

ПОЛЮЮТЬ НА ЗОЛОТО

НЮ ЙОРК. — Англійські кораблі пильно слідкують за рухами французьких кораблів, що випливають з острова Мартиніку, положеного в західній півкулі. Бо англійські власти мають відомість, що на Мартинику, або на котрімсь французьким воєнним кораблі, знаходиться 200 міліонів долярів золота, яке французький уряд напередодні окупації Парижа німцями вислав у свої заморські посілости.

АНГЛІЙСЬКІ КУПЦІ В МОРҐЕНТАВА

ВАШИНҐТОН. — Преставники англійської покупної місії в Америці були на побаченні в секретаря фінансів Морґентава і говорили про нові закупна зброї для Англії. Вони старались дістати дозвіл на закупно великих летунських фортець, які будують тепер для американської армії американські фабрики.

ВІРТЕ КОМУ ХОЧЕТЕ

ВАШИНҐТОН. — Статистичне бюро Роджерса Дона, що подібно, як бюро д-ра Ґелопа, займається студіюванням публичної опінії, оповістило, що Вендель Вилкі має значну перевагу над Рузвелтом. А недавно бюро д-ра Ґелопа оповістило цілковито щось противне, а саме, що Рузвелт має значну перевагу над Вилкім.

МОЛОДИЙ РУЗВЕЛТ ІДЕ ДО ВІЙСЬКА

ФОРТ ВОРТ. — Син Рузвелта, Еліот, який добровільно вступив до війська дістаючи відразу рангу капітана без найменшого військового вишколу, дістав повідомлення від війська, щоб готовився до служби. Назначення його капітаном зустріло широкий відгомін і протест серед певної частини американської суспільности. Багато людей говорить, що це „протекція". Еліот Рузвелт оборонявся тим, що він вступаючи до армії тратить багато з особистих зисків і капітанська платня зовсім його не притягає. Дехто каже, що внаслідок вступлення до війська молодий Рузвелт втратить 75 тисяч долярів річних приходів. Інші говорять, що Рузвелт буде далі провадити свій бизнес у Ґалівуд, приїжджаючи туди часто літаком.

ДИКСТРА ДИРЕКТОРОМ БРАНКИ

ВАШИНҐТОН. — На головного директора всіх поборових бюр по цілих Злучених Державах президент Рузвелт назначив президента Університету Висканзин, д-ра Кларенса Дикстру. Він навмисно назначив цивільного чоловіка на це становище, щоб ця бранка відбувалась більше в цивільним дусі, ніж мілітарнім.

СУПЕРЕЧКА ЗА ФАШИСТІВСЬКИЙ ПІДРУЧНИК

НЮ ЙОРК. — Шкільні власти щойно тепер додумались, що серед шкільних підручників історії знаходиться книжка, написана двома американськими професорами університету італійського походження, Маріноніго і Пасарелього, в якій вони вихваляли фашизм, гудили демократичну систему, та казали, що на руїнах італійської парляментарної системи з дня на день росте фашистівська держава. Згадані професори далі вчать на американським університеті. Запитані в тій справі, відповіли, що ту книжку писали 11 літ тому, а нині обставини змінились.

ДАЮТЬ ПРОПУСК ІТАЛІЙЦЯМ

ВАШИНҐТОН. — Американські власти звернулись з проханням до англійських властей, щоб ті пропустили через море італійську місію, яка заряджувала павільоном на Світовій Виставі в Ню Йорку. Бо залишення цеї місії в Америці на час війни завдалоб Америці клопіт. Англійські власти згодились італійців пропустити.

ВИЛКІ ПРИРІКАЄ ПОМІЧ МАЛОМУ БИЗНЕСМЕНОВІ

Вендел Вилкі виголосив в Ню Гейвин, Конн., чергову виборчу промову, яку присвятив положенні малого бизнесмена в Америці, та подав ради, в який спосіб можна булоб малому бизнесові помогти. Він прирікав ту поміч, коли стане президентом. Вилкі говорив, що неправдою є, начеб політика „нового розділу" була більше великих бизнесменів, ніж малих. Навпаки, нині малий бизнесмен терпить більше навіть ніж великий. Бо великі бизнеси мають ріжні засоби для охорони, а малий бизнесмен цього не має. Великі бизнеси мають великі офіси, правників, які вміють виповняти ріжні урядові квестіонарі, податкові звідомлення. Малий бизнесмен мусить сам морочит собі над тим голову. Великий бизнесмен вміє також пристосовитись до нових обставин. Він має цілий штаб експертів, лябораторії, які придумують ріжні нові засоби, як поліпшити бизнес. Малий бизнесмен цього не має. Він нині придавлений. А тому, що він придавлений, не всилі дістати в нього заняття і безробітний чоловік.

Вилкі щераз закликав президента, щоб той прилюдно заявив, чи має американський уряд якісь міжнародні зобовязання, які ведуть Америку прямо до війни, чи не має? Вкінці він заперечував, що належить до „одобрухузачів", покрою Чеймберлина, які в міжнародній політиці стараються лагідними словами купити ласку диктаторів.

ДЖЕКСОН КРИТИКУЄ ВИЛКОГО

Головний прокуратор Джексон виголосив через радіо промову і в ній скритикував Вендела Вилкого. Джексон сказав, що Вилкі лиш чіпається політики нового розділу, але сам власних політичних концепцій не видигає. Він хоче дебатувати з президентом Рузвелтом, але вдійсності він дебатує сам зо собою, бо висказує раз такі, а раз сякі думки. Він ніби до самого споду критикує політичні потягнення нового розділу, але водночас майже всі ті суспільні реформи, які впровадив новий розділ, одобрює. Він раз дуже гостро заявляється проти Гітлера, і обіцює поміч Англії. Але коли ту поміч дасть президент Рузвелт, Вилкі називає це „диктаторством", та „провокуванням війни".

НІМЕЧЧИНА Й АНГЛІЯ СИЛЬНО ПОТЕРПІЛИ ВІД БОМБАРДУВАНЬ

З воєнних комунікатів, британських і німецьких, можна вичитати тільки одно: британські летуни наносять величезну шкоду Німеччині, бомбардуючи Берлін та ріжні фабричні міста по цілій Німеччині, й в окупованих краях, а також і пристані, а в тому самому часі є теж повно жертв від німецьких бомбардувань у Лондоні й інших британських містах. Так є, що як британські так і німецькі налети кріпшають з кожним днем. Є вони щораз сильніші й численніші й завдають щораз більшу шкоду. Як по одній так і другій стороні є поважні жертви в людях. І є ушкодження навіть шпиталів, шкільних будинків, музеїв і т. п.

ФРАНЦУЗЬКА АРМІЯ З ДОБРОВОЛЬЦІВ

Франція не матиме більше військового примусу. Нова армія, яка буде числом дуже обмежена, згідно з німецько-французьким договором замирення, буде складатись зо самих добровольців. До армії будуть могти вступати хлопці, які скінчили 18 років і нежонаті та не мають за собою кримінального рекорду. Військова служба триватиме від 3 до 15 років.

ПІДНЕСЛИ БЕЗРОБІТНУ ПАЙКУ

З початком наступного місяця безробітна подружа пара діставатиме безробітну пайку в сумі 30 шілінгів. Крім цього додаток на кожну дитину.

БЕРУТЬ В ОБОРОНУ ЖИДІВ

БІЛҐОРОД. — Відбулося віче учителів середніх шкіл з цілого краю, на якому запротестовано проти розпоряджень влади, якими обмежено жидівським студентам доступ до шкіл. Обмеження відноситься теж і до учителів-жидів, що вчать по школах. Учителі назвали такі розпорядки неконституційними і несправедливими. Цензура не дозволила помістити ті резолюції в пресі. Як кажуть, пів-урядова преса виступае проти жидів, закидаючи їм, що вони займають несправедливо многі важні становища в уряді й в економічним та професійним життю.

ВІДЗНАЧЕННЯ ФРАНКА

РИМ. — Італійський король відзначив ґен. Франка, диктатора Еспанії, найвищим відзначенням, яке робить його „кузином" короля. Так складається, що в тому самому часі прибув до Еспанії Гайнріх Гімлер, голова німецького Ґештапа, на переговори з ґен. Франком.

ДІСТАВ ХРЕСТ ВІДЗНАЧЕННЯ. — Вид вежі на англійському літаку, на котрому три англійські летуни вибрались на рейд на німецькі позиції коло бельгійського міста Антверпії. Літак поцілила німецька куля й він занявся. Два летуни вискочили з літака й врятувалися скоропадами, а фельдфебель Джан Гана остався на літаку, дістався до задньої вежі, загасив огонь і вспів вернутися з літаком до Англії. За це його відзначено хрестом Вікторії.

РОЗРИВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ З ЯПОНІЄЮ НЕМИНУЧИЙ, ЯК ЯПОНІЯ НЕ УСТУПИТЬ

ШАНҐАЙ. — Така є думка часопису „Ди Чайна Прес", що виходить в Шанґаю і є видаваний американською спілкою. В статті кажеться, що як Злучені Держави так і Японія мають уже витичені свої лінії. Супроти цього мусить прийти між ними до зудару. Не станеться це єдино тільки в тому випадку, коли одна сторона змінить свою політику. А так є, пише часопис, що тою стороною цілком певно не будуть Злучені Держави. Далі часопис застановляється над тим, яку шкоду може Японія вчинити Злученим Державам і приходить до заключення, що дуже малу. Зате Злучені Держави можуть евентуально цілковито розбити Японію і вигнати її з Китаю.

НЕМА ПОТРЕБИ АЛЯРМУВАТИ АМЕРИКАНЦІВ

ТОКИО. — Таке заявляє представник японського міністерства закордонних справ, обговорюючи розпорядок департаменту стейту Злучених Держав в справі негайної евакуації американців з Китаю і Японії. Представник заявив, що не сталось нічого такого, що виправдувалоб такий алярм. Зате японська преса принесла вістку про зарядження департаменту стейту великими буквами на першій стороні газет, додаючи, що Злучені Держави переконані, що заноситься на дійсну війну. Це, як подає американський кореспондент, японці мали перший раз нагоду довідатись, що заноситься на евентуальну війну Японії зо Злученими Державами. Японський уряд хоче ослабити це враження тим, що заявив, що він не дав подібного поручення японцям, що живуть в Злучених Державах.

ЩОЙНО ПОЧАТОК РЕПРЕСІЙ

ТОКИО. — Американсько-японські кола переконані, що зарядження департаменту стейту та отворення Бурменського шляху є тільки початком спільної британсько-американської економічної акції, зверненої проти Японії.

СОВЕТИ МОГЛИБ ЖИТИ З АМЕРИКОЮ В ДРУЖБІ

ЛОНДОН. — Американські кореспонденти доносять, що в лондонських советських колах кажуть, що ніщо не є на перешкоді, щоб довести до тісних і дружніх взаємин між СССР і Злученими Державами. Але ті останні повинні повзяти перші кроки, щоб ті відносини направилися. Советські представники кажуть, що Росія хоче позістати невтральною як в Европі так і на Далекому Сході.

ВЕДУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ З СОВЕТАМИ

ЛОНДОН. — Кажуть, що в Лондоні ведуться переговори між СССР, Злученими Державами і Англією. Та тяжко переговорюючим дійти до якогось дійсного зближення, бо Москва викручується.

СОВЕТИ І ЯПОНІЯ

МОСКВА. — Советські газети присвячують дуже багато місця заяві японського міністра заграничних справ Мацуоки про потребу затіснення дружби між Японією і СССР. Між іншим цитують його слова про те, що евентуальна війна між Японією і СССР означатиме, що обидві держави витягатимуть каштани з вогню для інших держав.

МОЛОТОВ ВІДВІДАВ ТОҐА

БЕРЛІН. — Німецька преса підкреслює, що советський премієр Молотов відвідав японського посла Тоґа, що покидає Совети і вертає до Японії. Такі відвідини вважаються небувалим випадком і тому привязують до цього спеціяльну вагу.

ТУРЕЧЧИНА І СОВЕТИ

ІНСТАНБУЛ. — Туреччина знайшлась тепер у дуже скрутному положенню, бо так виглядає, що найближчий атак „осі" готов звернутись теж і проти неї. Отсе є причиною, що вислано до Москви посла, щоб розвідав, як є властиве відношення Советів до потрійного союзу та як мається справа з Дарданелями.

ЩОБ ВДЕРЖАТИ АМЕРИКУ ПРИ НЕВТРАЛЬНОСТИ

РИМ. — Орган Мусолінія „Пополо д'Італія" приніс нову сензацію в статті воєнного докладчика, в якій взиваеться Злучені Держави остати невтральними. За ту невтральність вони готові дістати Канаду, Нюфавленд, Багамські острови, Бермюду, Джемейку, а може ще й Нову Зеляндію і Австралію. Ґазета числиться з тим, що Англія вже війну програла, а держиться ще тільки тим, що її спомагають Злучені Держави.

ҐЕН. КАЙТЕЛЬ В АФРИЦІ

ЛОНДОН. — Таке донесли ґазети як новину з Єгипту. Має це бути висилом розмови Мусолінія з Гітлером в Бренерським просмику. Ґен. Кайтель має бути спеціялістом від „бліцкріґу". Знову інші донесення з Каіро подають, що дотеперішний комендант італійських військ, маршал Родольфо Ґраціяні, що ніби мав би тепер уступити, є проти такої зміни і каже, що його армія дасть собі сама раду з египетською кампанією.

ЗАБРАЛИ НІМЦЯМ ВАРТІСНІ ОБРАЗИ

ЛОНДОН. — В Бермюді затримали англійці американський корабель, що віз вартісні образи, на суму кілька сот тисяч долярів, що мали бути продані в Ню Йорку. Образи були вивезені з Парижа, а гроші мали бути вложені на німецькі конта. Тепер ті образи англійці сконфіскували.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БУРЯ НА СХОДІ

Від довшого вже часу збирається на Сході грізна хмара, з котрої може люнути дощ або й вдарити грім, яких і в Америці відчують. На поважну загрозу для Америки зо Сходу вказує хочби приказ американського уряду до американських громадян в Азії чимскорше покидати азійські краї й вертатися домів, при чому радиться їм не всідати на японські кораблі. Рівночасно британський амбасадор у Вашинґтоні заявив, що по конференції з американським урядом він постановив не вертатися домів, як це первісно заміряв, бо мовляв напружена ситуація на Сході не дозволяє лишати становище англійського амбасадора необсадженим. Департамент рільництва рішився рівночасно не піддержувати фінансово вивозу збіжа на Далекий Схід. Отце є вже ціла низка подій, які вказують на напруження ситуації на Сході, а ця низка ще не повна й вона з кожним ментом зростає.

Звідки піднімається ця хмара, не важко догадатися. Недавне проголошення німецько-італійсько-японського союзу виразно показує, хто зчиняє бурю на Сході. Це Японія, що здавна пустилася на імперіялістичну політику підбоїв як найбільших просторів, рішилася, що теперішня пора є для цього найкращим ментом, бо інші держави є заняті боротьбою в Европі, Африці й передній Азії, та не зможуть зборонити Японії здобути для себе їх землі. Порозумілася вона з Німеччиною й Італією, щоби вони не перешкаджали їй у цих підбоях. Жертвою цих нових японських підбоїв мали би впасти передовсім посілости Франції, Голяндії та Анґлії.

Анґлія старалася ще не так давно гляїти Японію, забороняючи довіз амуниції до Китаю через англійські кольонії. Була це та сама політика замирення, якої Анґлія пробувала безуспішно супроти Гітлера. Тепер Анґлія переконалася, що й Японії такими уступствами заглаїти не можна, що Японія, не дивлячися на уступчивість Анґлії, буде рвати англійські посілости, й тому Анґлія відкликує свою заборону довозу амуниції до Китаю.

Злучені Держави причетні до цеї напруженої ситуації, бо вони мають ще будьщобудь, хоч нехотячи, протекторат над Филипинськими островами й вони мають поважні бизнесові інтереси, розкинені по всьому Далекому Сході. Коли Японія захопила би посілости Франції, Голяндії й Анґлії, то американському бизнесові прийшлося би звідти зовсім виноситись. Була би це величезна втрата, бо в тій частині світа живе більше, ніж половина населення земної кулі. Америка старається до цього не допустити, ставлячи різні перешкоди Японії. Недавно вона відмовилася продавати їй старе залізззя. Тепер задумує здержати вивіз нафтових продуктів. Напруження між Японією й Злученими Державами зростає й, хоча покищо це виглядає неможливим, одначе не можна вважати абсолютно виключеною можливости справжньої війни між ними, принаймні війни офіціяльно невиповідженої.

БОРОТЬБА ЗА МОГУТНІСТЬ

Треба ще далі пригадувати українцям деякі речі що дуже важні й тісно звязані з тим, що діється у світі, а щодо яких є ще далі певне баламутство в головах не то українського загалу, але й в головах українських політиків. Іде про те, як треба глядіти на теперішню війну.

В українськім громадянстві до вибуху цеї війни були різні політичні ґрупи, як і всіх інших народів. Як всюди так і в українців були симпатії до демократії й лібералізму, а були і такі, що нахилялись симпатіями до авторитативних і комуністичних режимів. Як вибухла війна, то стрічаючись з тими людьми, чи групами, можна завважити, що кожна з них схиляється у своїх симпатіях до тої воюючої ґрупи, з якою вона передше ідейно симпатизувала. Це, очевидно, до певної міри природнє явище. Кажучи простою мовою, ті українців, що відчували по демократичному, ліберальному і соціялістичному станули по стороні Анґлії й Франції, а інші почали схилятись до погляду, що краще, щоб виграли у тій війні авторитативні, а то й комуністичні режими.

Хочемо тепер спитати: Чи можна ставити справу так просто і чи таке ставлення відповідає дійсности? Отсе є те, над чим треба добре застановлятись, коли хто хоче зрозуміти теперішній конфлікт і ті шляхи, якими іде політика воюючих між собою держав і народів.

В першу чергу треба мати на увазі, що це іде боротьба на життя і смерть, за збереження існування певних потуг. І це є для тих потуг найважнішим, а всьо проче є на дальшому пляні. Коли таке матимемо на увазі, то доперва тоді зрозуміємо, чому наприклад Велика Британія заключила союз з авторитарною, цілком не-демократичною Польщею. По тім кутом треба далі глядіти і на пізніший союз Анґлії й Франції, двох демократій, з авторитативною Туреччиною. Подібне можна теж сказати про союз Анґлії з не-демократичною Портуґалією. Це тільки показує, що в таких випадках не завжде „демократія", а щось інше...

Або погляньмо на держави „осі". Скільки то не виписувано в Німеччині проти Советів, скільки не наговорив проти них сам Гітлер! А що з того? Таки пішла Німеччина заключати союз з СССР, та ще й Італію до цього потягнула. А властиво Німеччина і Італія повинні були підтримувати режим Польщі, а також і Туреччини, бо вони наслідували їхні режими.

Або возьмім ще такий приклад:

Як зачалася французько-німецька війна в Франції, то зраділи противники лівих течій і уряду, що спирався на ті течії. Вони навіть тішились з перемог німців. Казали, що от доперва тепер Франція відітхне, позбувшись „жидомасонської кліки"... Бож ніби виглядало, що німці не воюють з Францією, а з тою клікою! Значить, що якби її не було, то вже давно булоб прийшло до порозуміння між тими двома народами. Так розумовано, а якжеж виглядає дійсність? Та так, що виявляється, що німці зовсім не воювали з тою лівою, чи як її там назвати, клікою, але воювали з Францією, з її великодержавним становищем в Европі, незалежно від того, хто є у проводі уряду французької республики. Правда, що німецькі й італійські газети широко розписуються „чистку", яку переводить в Франції маршал Петен. Але лишуть в такому тоні, що то їх нічого не обходить, що це справа самих французів...

Німці дають виразно до пізнання, що вони не воювали з Рейно чи Далядіє, а з Францією Людвика XIV., кардинала Рішелїє, Наполеона і Клеманса. Отже не з тим чи іншим французьким режимом, а з Францією, що хоче бути рішальним чинником в европейській політиці. І саме таку Францію ідуть німці нищити, не зважаючи на те, які настають у Франції переміни, хто там при владі, праві чи ліві, монархісти чи комуністи. „Новий порядок" в Европі має вже назначувати хто інший, а не держави „осі", а не Франція, а не маршал Петен, хочби він перемінив Францію і в цілком фашистівську державу. Подібне можна вичитати і в італійській пресі. Італії теж не іде про те, який режим буде в Франції, а про те, щоб ослабити Францію на Середземному морі й самій стати на нім господинею.

Отже, коли говоримо за „ідеольоґії", що воюють зо собою, то маймо постійно на увазі вище сказане. Памятаймо, що тут іде про великодержавне становище в Европі, Африці й Азії. А коли мова про СССР, то треба памятати українцям, що й тут не важне те, чи в Кремлі сидить комуніст чи монархіст, а те, щоб розвалилась російська тюрма народів, бо доперва це принесе поневоленим Росією народам свободу і краще життя.

З ЖИТТЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Церковне життя.

Апостольський Адміністратор Лемківщини покликав до Сянока на ґенерального вікарія о. Олександра Малиновського, дотеперішнього керманича відділу суспільної опіки та праці при Укр. Центр. Комітеті в Кракові.

Словацька преса приносить з задоволенням вістку про іменування ґенерального вікарія греко-католицької єпархії у Пряшеві від єпископа П. Ґойдича. Є ним дотеперішній консисторський радник о. Йосиф Зорват Карпат. Висвячений священиком 28. серпня 1909, душпастирював два роки у Пряшеві, потім 8 років у Градиску, врешті 20 років у Клембарку. Подія сама по собі не дуже то замітна, бож кожний єпископ звичайно призначує когось зі свого клиру на помічника чи заступника. Для українців це призначення цікаве тим, що пряшівська греко-католицька єпархія дістає в особі нового ґенерального вікарія словака, який не вміє говорити по українськи.

Ми вже писали про те, якіх гараздів зазнають Сестри Василіянки в Ужгороді від єпископа Стойки. Тепер доходять вістки, що з єпархіяльних сиротинців усувають сиріт, які від кількох літ знаходили там захист і знову вчилися. Ті, які в першу чергу повинні були дбати про них, викидають їх на вулицю тільки за те, що вони бідні діти і не хотять дати себе мадяризувати. Слід завважити, що до оснування обох сиротинців в Ужгороді і в Хусті сама єпархія нічим не спричинилась, бо створив їх власним коштом о. Августин Волошин. В Ужгороді на цю ціль відступив він свій власний дім, а в Хусті купив для сиріток дім б. посла Куртяка.

На Холмщині наступ москалів.

Радник Вільден, що завідує релігійними справами в Ґенерал-Ґубернаторстві, прийняв в краківській резиденції делегацію російського православного населення в складі шости осіб: Голови Н. Г. Буланова, редактора С. М. Кельнича, князя Л. В. Лищинського-Троекурова, графа А. В. Мусіна-Пушкіна, протоєрея Дим. Сайковича і маг. богосл. А. К. Свинтича. Члени делегації ознайомили радника Вільдена із станом річей, а зокрема з відносинами на Холмщині і висловили низку побажань. Радник Вільден, відповідаючи, підкреслив, що німецька влада ставить до православної церкви сприятливо. Чутки про відновлення колишніх єрархів правосл. церкви (митроп. Діонисія) безпідставні. Щодо Холмщини, то хоча там, згідно з статутом укр. правосл. церкви в Люблинській губ. Служби Божі відбуваються на церковно-слов'янській мові з українською вимовою, нема перешкод до того, щоб залишити давню вимову там, де таке бажання буде висловлене прихожанами. В цьому випадку, парафіяни повинні скеровувати відповідні заяви через адміністратора церкви до архієпископа Серафіма, який осягатиме відповідне рішення від Ґенерал - Ґубернатора. — („Новое Слово" Берлін, 4. серпня).

Небезпечний фах.

Цим фахом є педаґоґічна праця в Україні. „Ізвестія" з 28. VIII. повідомляють з Киева, що „Совет Народних Комісарів України запропонував цього літа Виконавчому Комітету виявити всіх осіб, які в 1934—40 рр. скінчили вищі й середні педагогічні заклади і не працюють в своїм фаху. Цих осіб має бути спрямовано на вільні посади в народних та в середних школах. В самім місті Києві виявлено вже 100 таких педаґоґів, які заняті в ріжних установах і підприємствах, але не по школах, рахівничими по фабриках, співробітниками народніх комісаріятів, по банках і т. і. Виявлення педаго.ів, що не працюють в своїм фаху закінчено і їх буде призначено до шкіл..." Ця втеча українських учителів з українських шкіл незвичайно характеристична для сучасних відносин в Україні. Як сумлінні українці вони не хочуть московщити українську молодь сталінославством та викладами большевизму в каліченій українській мові, а кождий „ухил" від урядової програми в школі загрожує засланням чи розстрілом. Отже не диво, що педагоги, які сподівалися мати якусь можність працювати в своїм фаху, шукають тепер безпечнійшої коли не почеснійшої праці.

Українські театри в новім сезоні.

„Ізвестія" з 27. VIII. повідомляють з Києва. „Київський ордена Леніна театр опери і балета, який носить імя великого кобзаря, відкриває новий сезон новою оперою „Шевченко". Музика опери написана В. Юришем (мабуть земляк Менізера, що зліпив памятник Шевченкові), текст написав С. Голованівський. Ролю Тараса виконуватиме заслужений артист республики А. Іванов (для додержання русско-малорусскаво характеру театру). Великому кобзареві присвячено і нове поставлення балету „Лілея", після мотивів Т. Г. Шевченка, музика К. Данькевича, текст Г. Чаговця, поставлення „балетмейстера" Г. Березової. Це хореоґрафічна вистава, що унагляднює героек шевченківських поем дівчат, які шукали щастя і згинули в умовах февдального побуту. Ролю „Лілеї" виконуватиме „пріма-балеріна" Васільева (для додержання русско - малорусскаво характеру театру)..." Отже протифевдальна пропаґанда ногами московської танцюристки для знущання з шевченківських взірців української жінки. Щодо ,мистецької" вартости советських балетів, то всі вони —грузинські, кірґізькі, таджикські чи українські взоруються на півстолітнім „Лебедичнім Озері" Чайковського, яким пишається московський уряд перед чужинецькими дипльоматами і яким пишалась московська еміґрація в Парижі.

„Українська драма дістане також для нового сезону нові твори. Александер Корнейчук написав (траґі) комедію на колхозну тему „В степах України". Поет Первомайський написав песу „Довбуш". Обидві ці песи будуть виставлені цього сезону в Українськім Академічнім ордена Леніна імени Франка Театрі. Сезон буде розпочато песою І. Франка, „Украдене щастя". До проґраму театра належать також такі нові вистави, як „Багато галасу знічевья" Шекспіра, „Вишневий сад" Чехова, „Живий труп" Толстого, „Лісова пісня" Лесі Українки, „Потомки" Яновського, „Домок" Катаєва, „Суворі часи" Герасімова. В цім році відновлять франківці також виставу „Відважний вояк Швейк" Гашека".

Окрім того Московщина ущасливила ще столицю України „Киевским театром русской драми", „Драматіческім театром особаво военнаво округа" та „Кієвскім государственним еврейським театром", де вистави відбуваються звичайно лише в московськім мові.

„Український театр музичної комедії" розпочинає сезон музичною комедією „Кольомбіна". Цьому театру поставлено завдання сотворити в цім сезоні песи на основі українського фолькльору..." Повідомляє про все це пан О. Ґотліб з Києва телефоном.

Жива небіжчиця.

Було це в СССР, де є більш ніж деінде нагод зробитися справжнім небіжчиком, в місті Воронежі, де у фабриці „Метіз", як повідомляють „Ізв." з 29. VIII., випросила собі робітниця Бєлоґурова три дні відпуски, щоб поховати свою матти. „Відпустку вона дістала. Директор фабрики Карташов зарядив набути коштом підприємства труну, а каса взаємної допомоги видала на похорон 150 руб. Відпустка кінчилась, а Бєлоґурова до фабрики не вернулась, наслідком чого до неї було післано делеґацію. Коли делеґати відчинили двері її мешкання, вони побачили, що вона дуже спокійно сидить при столі з своєю „покійною" матерю. Біля них лежали шматки тканини, якою було оббито труну. А саму труну продано на дошки. До суду віддано і Бєлоґурову, і директора і інших ласкавих вуйків з фабричного заряду". Випадок цей є дуже типовий для совєтських „пролеварів", які борнячись всіми засобами проти надмірного визиску, видурюють собі під фальшивими причинками принаймні відпустки.

Коли гість полишає дім ескимоса, по вгощенню його обідом, є згідне з ескимоською етикетою, коли він візьме зі собою дещо з полишеної їди на доказ, як йому їда смакувала.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(55)

Упоравшись з начинням, вона зібралася іти на город, де були ненька й гостя, але, виглянувши у вікно, побачила, що до них іде Крига, — вже й через перелаз переступив та простує до хати.

Не зраділа Орися новому гостеві, бо не знала, як Павлова мати поставиться до того, хто прирав її единакові тікати на Запоріжжя, та ще й допоміг конем, одежою тощо. Й сама вона, не вважаючи на ту поміч, що її козак подав Павлові, щоб урятувати її від ґвалту, не могла побороти в собі якусь несвідому неприязнь до Криги, що загніздилася в її серці ще з того вечора, як уперше сказала йому кілька терпких слів.

— „Ах, як недоречі він!" — подумала про себе й швиденько вийшла з хати в тій надії, що в хаті він може засидітись, а надворі не застоїться.

— Дай Баже здоровля! — привітався козак, скинувши шапку й уклонившись. — З неділею будь здорова!

— Добридень, козаче, — відповіла звичайненько й стала, чекаючи, що казатиме далі.

— Сама, чи не ненька вдома? — питав Крига, щоб щось сказати.

— Та вдома, а деж їм бути?...

Десь навгороді з Василихою.

— З якою Василихою?

— Таж її Павлово неньки. А ти діло яке маєш, козаче, до матері? То я покличу, — сказала Орися, опускаючи очі під його пильним та химерним якимось поглядом.

— Діло?... Хм... Та не так, що діло, — промовив він, розтягуючи слова, поводеньки, — а так... Неділю Бог дав, а я вільний сьогодні, то дай, думаю, зайду навідати.

— Спасибі, козаче, що не забув про нас, — відповіла дівчина, а сама думала: „Господи, хочби мати верталися! Ну, про що я з ним балакатиму! А мовчати не годиться, — подумає, що незвичайна, невдячна..."

— Забути про вас? — з притиском промовив Криа. — Ні, не забув... Про таких, як ти, Орисю, не забувають.

Позирнула здивовано на козака й спаленіла, а він стояв перед нею мужній, гарний, як намальований, і не зводив із неї своїх великих, зеленавих очей.

— Навіщо ти це кажеш, козаче? — нарешті отямившись, почала Орися. — Якщо навідати нас прийшов для того, щоб мені тільки це сказати, то можна було не трудити ніг. Мені дуже шкода, що мушу знов, як уперше, казати ці терпкі речі, але сам подумай, — як я інакше можу тобі відказати?...

— Це правда, промовив, зідхнувши. — Порано пхнувся з тим, чим серце живе.

— Порано?... Ні, козаче, бо вчасно ніколи не буде, — повір мені.

— Ти так гадаєш?

— Не гадаю, а знаю.

— Хто може знати, що завтра буде?

— Для мене те саме, що й сьогодні.

— Аж до якої пори?

— До якої?... До смерти.

— Чиєї? Твоєї чи Павлової?

Орися спалахнула, не сподівавшись від козака такої незвичайности. Кров ринула знов їй в обличчя, а в синіх очах заряхтіли іскорки гніву. Крига глянув на неї, й лукава усмішка щезла з його лиця: він бачив, що переборщив, і зніяковів.

— Скажу тобі, козаче мій, щиро, — важко дихаючи, почала Орися, — дивні мені оці твої підходи. Чиж не ти при мені присягався Павлові в побратимстві, завіряв у тому, що певно й нелицемірно берегтимеш тую приязнь братерську аж до його повороту, а мене боронитимеш від напастей?... А це що?... Може твій побратим ще й до Січі не доїхав, а ти...

— Щож я, Орисю? — питав, угамувавши збентеження своє, сміливо й отверто. — Слова свого я додержую й додержуватиму вірно й буду завжди йому побратимом, поки сам він не покладе кінця нашій приязні. Але чи хоч одним словом обіцяв я йому, що охоронятиму тебе паче ока для нього?

— А для когож? — обурилася дівчина.

— Мав на мислі вас самих, тебе з ненькою. Отже, й тут сумління мое чисте, й ніхто не дорікатиме мені, що я зраджую побратима, коли кажу тобі, що ти гарна, як квітка, що ти раз побачив тебе, ні коли не забуде, а все тягтиметься до тебе, як рослина до сонечка, і коли це так чиню, то винуй, дівчино люба, себе й свою вроду.

— Лукавиш, козаче, й хитрими речами хочеш уговорити не так мене, як своє сумління, щоб не кричало воно тобі про твою неправду й зраду. Та тільки знай: сумління своє може ти й приспиш лукавими речами, але мене — ніколи. Я все нагадуватиму тобі про твою зраду, козаче, а вернеться Павло...

— Він не вернеться!...

Орися здивовано й злякано глянула йому в вічі.

— Як не вернеться? — спитала по хвильці, — казав тобі, чи що?

Крига посміхнувся.

— Та не то, щоб казав так... просто в вічі, а так... Знаюж я думки його й норови...

Дівчина знов кинула на нього допитливий, пильний погляд. Ледве помітний пружок ліг їй між бровами. Відвернувшись, захмарені напруженою думкою очі кудись убік і по хвилі промовила, немов би до себе самої:

— Побачимо...

І якось відразу все стало цілком байдуже — і козак, і його лукаві вмовляння та виправдування, і те, що є, й те, що буде; серце немов би легенькою кригою взялося, й зникли всі почування, лишилася сама байдужість.

Сипався на землю білий квіт із вишень, мов той рідкий - рідкий, повільний лапатий сніжок пізньої осени. Ніжно курилися в квітнику я-сно-зелені васильки, довголистий любисток, дрібномережеві чорнобривці. (Д. буде).

З ДНЯ

СОВЄТСЬКІ ЗАЛИЦЯННЯ.

Кілька днів тому англійський письменник Г. Ґ. Велс тяжко критикував свого міністра закордонних справ Галіфекса, що той „в релігійний спосіб ненавидить Совети" і не хоче з ними шукати порозуміння. Знову ж пару днів тому американський комуністичний кандидат на президента, Ерл Бравдер, в своїй промові сказав, що Америка повинна ввійти в тісний союз з Советами, для противаги Японії на Далекому Сході. Вслід за тими подіями ми читаємо в пресі, що підсекретар департаменту стейту, Сомнер Велес, переговорював з совєтським амбасадором Уманським в цілях навязування кращих зносин між Советами і Америкою. А десять днів раніше в Москві подібну розмову мав американський амбасадор Стайнгарт з совєтським премієром Молотовим.

ГРА З ВОГНЕМ.

Зрозуміло, що колиб справді інтереси Америки вимагали такого зближення, не булоб доцільним проти цього протестувати. Кожний нарід руководиться виключно себелюбними інтересами. Фактом є, що Японія на Далекім Сході чимраз зухваліше наступає Америці на пяти. Фактом також є, що в цьому відношенні совєтські інтереси моглиб на Далекім Сході зійтись з американськими інтересами і ті дві держави моглиб разом співпрацювати.

Але небезпека такої приязни містить для внутрішнього життя Америки. Така приязнь, подобається це ініціяторам чи ні, матиме величезний вплив на внутрішнє життя Америки і причиниться до його духового розкладу.

ПРИКЛАД З ФРАНЦІЄЮ.

Точнісінько в такий самий спосіб резонували колись французькі політики. Вони брали під увагу лиш мілітарну силу Советів, яка в даним випадку могла була створити противагу для німців. Забували вони про морально-нищильну силу Советів, яка повернулась вже не проти німців, але проти них самих, проти французьких інституцій, проти французької душі.

Союз цей з Советами існував коло чотири роки. За цей час та морально-нищильна совєтська сила так розточила Францію, що німецькі війська, без великих зусиль повалили спорохнявілу до самих основ французьку державну будову. Щобільше, совєтська мілітарна сила всеодно не прийшла Франції на поміч, а в найбільш для Франції критичний момент повернулась на сторону ворога Франції — Німеччини.

ЯК ПІДТОЧУВАЛИ ФРАНЦІЮ.

Ми добре ще памятаємо, в який спосіб приходило в Франції до приязни з Советами. Першусього, по старім звичаю, французькі політичні кола і преса почали приязно говорити про Совети. Боже нехай ясло гострими словами критикувати свого приятеля та союзника. Французькі державні мужі, як Еріо, їздили до Советів, балювались з ними, виголошували компліменти на адресу большевицької тюрми народів. Вернувши до дому, вони заперечували, начеб у Советах було зле, був голод, хтось гинув з браку харчів. Те саме робили ріжні французькі письменники. Одним словом на адресу Советів плило тоді в Франції стільки комплементів, що тим людям, які знали про дійсне положення в Советах, робилось аж млосно.

ОТРУЯ ШИРИТЬСЯ.

Водночас із цих надмірних похвал користали всякі місцеві французькі комуністи і всякі аґенти третього інтернаціоналу, які далі завзято працювали над тим, щоб підкопати основи капіталізму і знищити „гнилу" европейську цивілізацію. Вони далі ширили матеріялістично - безбожницькі кличі серед французьких мас, далі цькували одну клясу проти другої, далі вчили французького робітника, що йому не треба батьківщини, бо батьківщина робітника там, де він може заробити гроші, далі висміювали ідеалізм, патріотизм, пошану до лицарських французьких традицій. Французька публична опінія не боролась з цим. Вона була тоді запоморочена похвалами всяких Еріотів, Ромен Ролянів, та інших інтелектуальних кретинів на адресу Советів. Ступнево до влади в Франції приходили чимраз „рожевіші" партії і провідники, прийшов „народний фронт", який в обличчі нарostaючої націстичної небезпеки думав про демагогічні соціяльні реформи, а не про літаки, позви і гармати. Та отруя так просякла французький державний орґанізм, що навіть Гітлер був заскочений французькою слабістю.

ТАКЕ МОЖЕ БУТИ І В АМЕРИЦІ.

Саме цього мусить вистерігатися американська політика. Колиб їй навіть була потрібна хвилева співпраця з Советами на Далекому Сході, вона ніяк не повинна провадити в себе вдома прихильної пропаґанди супроти Советів, а навпаки, повинна заохочувати внутрішні здорові течії до тим сильнішого поборювання трійливих большевицьких впливів. Бо в Америці большевицькі елементи, які далі ненавидять сучасного устрою і хотілиб його знищити до самих основ, цілком певно будуть користати з цеї американсько-совєтської кооперації на Далекім Сході.

Американська суспільність тепер більше ніж колинебудь передтим мусить скріпити свою чуйність. Так як скріплює свою чуйність й переводить основну дезинфекцію тої чолові, який в гості до себе запросив людину, хору на проказу.

Около 90 відсотків населення Канади живе 200 миль на північ від границі Злучених Держав.

Пересічна американська родина платить около 5 центів денно за воду.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ЙОНҐСТАВН, О.

Концерт „Ю. С. Нейві Бенд" і українські музиканти.

В неділю 29. вересня, ц. р. загостила до нашого міста „Ю. С. Нейві Бенд" з концертом, який відограла в великій міській Стембо Авдиторії. Приїхало 60 музикантів, військових, переважно молодих жовнірів. Це офіційна американська „фльотна банда", що стоїть постійно в Вашинґтоні, де дає концерти з нагоди ріжних великих зборів амбасадорів та дипльоматів, що то їх можна чути через радіо. Час від часу ця банда обїзджає Америку й інші краї, даючи концерти в ріжних містах і пристанях. Цим разом в Йонґставні банда дала два концерти, один пополудні для молоді, а другий вечером для старших. Диріґентом банди є лютенент Бентер, який сам цю банду в Вашинґтоні зорганізував і вона тепер є гордістю Америки.

Авдиторія оба рази була битком набита, хоч вечером тикети були $5 до $2.50. Саля містить коло дві тисячі слухачів. Програма була дуже гарна й інтересна. Банда вишколена, що годі знайти якесь недомагання, що підкреслила американська преса.

Та не про це мені ходить, бо хочу виявити свою радість, що в цій, одній з найкращих військових банд Америки, грають аж чотири українські музиканти-артисти. Від довшого часу грає в ній на клярнеті пан Іван Тодорів, званий там „Джан Тудор". Хто з нас не знає його? Він буває в Вашинґтоні на всіх українських імпрезах, та познакомлює українців з державними мужами і з самою столицею нашого краю. Деякі делеґати на Конґрес у Вашинґтоні, минулого травня гостили в нього, а він зі своєю дружиною Софією (з роду Візерканяк) все були раді гостям. Граючи в цій банді десять літ, він в 1930 постарався втягнути до неї ще одного українського хлопця з Ґері Індіяна, Івана Гуменіка, що грає там до сьогодні. Опісля дістався до цеї банди ще український молодець з Філядельфії, Григорій Нечепорик. А тому два роки дістав посаду в банді один з наймолодших українських артистів-музикантів, Ілько Ліско з Ньюкестл Па. Тай не диво, Батько його також музикальна людина, що старається дітей вчити музики і оце для нього тепер потіха, що син має так важну посаду в цій важній інституції. Ільковu щойно 23 роки але маючи знання музики, дістався до банди в Вашинґтоні. А треба знати, що ця інституція не прийме першого ліпшого музиканта. Кожний мусить в першій мірі перейти військові лікарські іспити, а доперва потім ще іспит з музики. Тож і не диво, що посади в цій банді є добре платні, та що гордий кожний батько з сина, що належить до цеї банди.

Горді повинні бути й ми, що маємо там аж чотирьох наших музикантів. Оце добрий примір для нашої молоді, щоб бралася до науки. Нам українцям треба багато професійних людей. Треба їх всюда, на кожнім місці.

Зазначу, що всі чотири згадані музиканти знають українську мову і нею говорять. Коли мають нагоду, то відвідують українські громади, концерти чи забави, як це було в Йонґставн.

Я особисто бачився на концерті з диріґентом лютенентом Бентером і він не міг нахвалити працьовитости, музичного знання та здисциплівовности українських вояків і музикантів.

о. С. Мусійчук.

БРУКЛИН, Н. Й.

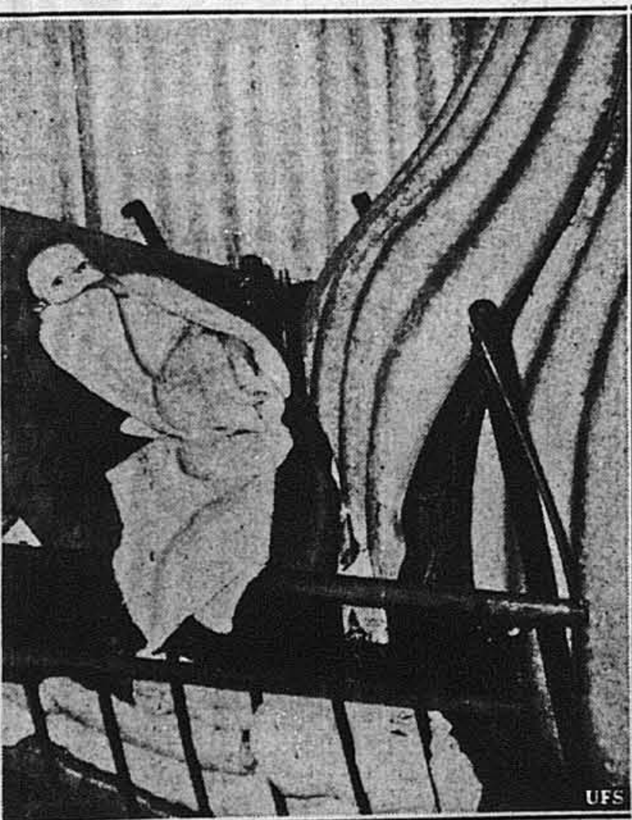
Збори Центральних Орґанізацій.

Дня 19. вересня ц. р. відбулись в салі Національного Дому в Брукліні, при 216-18 Ґренд вул., збори національних орґанізацій Бруклина. Збори відкрив голова Центральних Орґанізацій гром. Ґ. Бардак і представив приявним ті справи, які були до виконання. Предсідник заявив, що внаслідок розриву звязку з ріжними землями та утруднення помочі ріжним краєвим народним інституціям виринає питання, чи тутешні наші інституції мають далі існувати. Приявні одноголосно ствердили, що потрібно Центральної Орґанізації, яка обєднувалаб всі поодинокі орґанізації.

В дальших нарадах секретар Ілля Стахів здав звіт із концерту, що відбувся 24. березня ц. р., в честь Тараса Шевченка і заявив, що доходу було $50.45. Розходу було $35.45. Лишилось чистого приходу $15. Ухвалено вислати через Обєднання на українське пресове бюро і подати імена жертводавців. Зложили: Лазар Гайдамака $4; по $1: д-р Л. Мишуга, о. А. Лотович, Ю. Павчак, Т. Бодак, И. Йонда, Т. Сорока, Е. Біленький, Г. Воліччинський, В. Пилащук, М. Баглей, Д. Кмита, А. Канюка, П. Малицький, І. Стахів, Г. Бардак, С. Салайдач, А. Олинич, І. Мудрик, Г. Масько, Н. Цибрівський, Д. Висоцький, С. Канюка, І. Вітик, І. Завидовський, С. Лис, С. Верблянська, М. Кіт, Ф. Проць; по 50 ц.: А. Гавришко, В. Костів, А. Захарчук, М. Боган, П. Слободян, О. Труш.

Далі ухвалено влаштувати Листопадове Свято цього року на день 10. листопаду. Також дібрано до комітету з молодих: адв. Івана Робертса, Йосифа Лисогіра, панну Гелену Мудрик. Також рішено відбувати частіше збори.

Григорій Бардак.

МАЛОЩО НЕ ПРОПАВ. — Чотиро-місячна дитина лежала на своїм ліжку в підземним протирейдовім схоронищу в Лондоні, коли німецька бомба спричинила обвал стіни цього схоронища. Світлина показує, як натиск вибуху вигнув сталеві ребра стін схоронища.

ЧАСТИНА ГУРТУ ІЗ ПЕСИ „ДОВБУШ" що буде відограна В НЮ ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 13. ЖОВТНЯ 1940.

ВЧИЛИ, ЯК УТІКАТИ З ПОЛОНУ

У Канаді має бути кілька тисяч німецьких полонених, яких привезено туди кораблями з Англії. Досі трапилося, що більше як пів тузина з тих полонених пробували втікати з таборів для інтернованих і деякі з них тішилися навіть кілька днів волею, аж поки їх вкінці не зловлено. Лиш один з цивільних полонених, що втік до Злучених Держав, іще досі не вернув до Канади, з огляду на іміґраційні закони і правдоподібно буде депортований до Еспанії, якої то державі є горожанином. Старанні розсліди німецьких полонених у канадійських таборах інтернованих виказали, що велике число з них скінчило німецьку школу, зорганізовану в тій спеціяльно цілі, щоб навчити майбутніх полонених як втікати.

Підготовляючи заздалегідь своїх вояків на випадок їхнього полонення, німці вчили їх, отвирати замки, робити підкопи, як теж вчили інших способів виломлювання з таборів. В однім з таких таборів інтернованих у Канаді є щонайменше 20 таких полонених, що навчились у научний спосіб, як відмикати замки без ключів. Двох з них є навіть членами німецького Ґештапо.

Довідавшись про це, урядовці в таборах для інтернованих підготовляють пляни як запобігти втечам полонених. У тій цілі збільшено сторожу для їхнього пильнування, а також почато будувати сталі табори для інтернованих замісць тимчасових будинків і для цеї цілі вжито навіть два фабричні заведення, щоб там підготовити відповідні приміщення для полонених, яких присилають з Англії. Також є встані тепер управа табору в Москова, Онтеріо, пояснити, як полоненому Гонтерові Лоренцові вдалось викопати тунель, без накидання купки землі, яка би довела до відкриття роблення підкопу. При тім підкопі співпрацював якийсь тузин полонених. Вони виносили землю в своїх кишенях і розсипали її, де їм трапилась нагода, одначе якнайдальше від місця приготовлювання підкопу. Коли все було підготоване, Лоренц, що знав плинно говорити по англійськи, втік і тішився кілька днів волею, але брак реєстраційної посвідки спричинив його арештування. Його товариші в таборі старались якнайдовше затаїти його втечу й один навіть обізвався за Лоренца, коли його імя викликувано, так, що пошукувано спочатку іншого, а не того, що втік. Також воєнним полоненим не вільно голити голови, як це роблять звичайним вязням, бо це забороняє Женевська Конвенція, а також інші способи ідентифікації. У канадійських таборах для інтернованих є багато полонених, що мають університетські титули докторів.

Уживання першого кленового цукру сягає року 1721, коли то його почали вживати канадійські французи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

UTICA, N. Y. Br. 58, or U.N.A. will hold its monthly meeting Sunday, Oct. 13, at 9:15 A.M. It is imperative that all members attend as there are some vital matters to take up.— Michael Donawick Jr. sec.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Ев. Коновальця, від. ч. 238 відбудуться в неділю, 13. жовтня в церковній гали зараз по відправі. Проситься всіх, щоби на збори прийшли та на час вплатили свої вкладки до Союзу. Теж будуть інші важні справи до вирішення. Кожний нехай памятає за свій обовязок зглядом своєї власної орґанізації, якою є наш Батько-Союз. Приґадуємо, що це є передконвенційний рік. У цім році повинен кожний член вписати своїх дітей в ряди Союзу. Тепер також легко вписати своїх знайомих і сусідів в Союз, бо вже наші кураінці переконались, що жадна асекураційна компанія не може дати тих привілеїв д користей для лечна, що для своїх членів дає У. Н. Союз. Тільки треба нам потрудитись, а наша праця не піде на марне. — За уряд: П. Мороз, голова; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА. Тепер буде відбуватися лише що другої неділі від год. 1:35 на стації W.H.J.B., Penn Albert Hotel Greensburg, Pa. Головна причина цеї зміни брак фінансової допомоги. Якщо ми українці, що числимо тут 50,000 до 90,000, бажаємо й хочемо слухати Українського Народного Співу і Музики кожної неділі в окрузі Пітсбурщини і стації Ґрінзбурґ, то ми обовязково мусимо фінансово більше помагати. В наступній програмі (13. жовтня) виступить сопранова солістка пані Марія Хандога при акомпаніяменті на фортепяні панночки Анни Фарботник. Всі оголошення і жертви просимо слати до анавсера української програми д. Миколи Арсенія, 854 N. Lincoln Eve., Pittsburgh, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WHITESTONE. — Тов. „Просвіта", від. 129. відбуде мітинг в суботу, 12. жовтня, в 8. годині вечером в домі тов. Івана Голомецького, 151-11—20 Ев. Обовязком всіх членів явитись на мітинг, бо є важні справи до полагодження. Неявевшийся член заплатить кару після статута. —М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 12. жовтня, в годині 8. вечером, в церковній гали, 675 Савт 19. Стр. Проситься членів прийти на ті збори, бо є бажні справи до вирішення. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Місячні Збори Бр. Сош. Св. Духа, від. 237. відбудуться в неділю, 13. жовтня, в 3. годині пополудні в У. Н. Домі. Проситься членство прибути на ті збори конечно і на означений час. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Любов, від. 45. відбудуться у неділю, 13. жовтня, в Домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклін ул., в годині 2. пополудні. Проситься членів, щоби точно прибули на час, бо є деякі справи до полагодження.. Хто з членів мав би до полагодження якусь справу, проситься прийти скорше. — Уряд.

ШІКАҐО, Ілл. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 13. жовтня, в 12. годині в полудне, в салі церковній при Оклей і Райс улл. Просимо всіх членів й членщь прибути чисельно на збори. — Ф. Васильовський, предс.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, сер.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНО РОБІТНИКА на фарму, жонатого або самотного, що вміє доїти корови і робити кіньми. По інформації пишіть на адресу:
J. TIMOSCHUK,
Box 173
ARKVILLE, N. Y.

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ до заряду дому. Мусить бути Українка, самотна, доброї натури, не старша 50 років. Я є вдовець, літ 54. Моїх двоє дітей є жонаті й вже на своїй господарці. Я посідаю свій дім разом з гостинницею. **No. 5 c|o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.**
237, 8, 9

ТАРЗАН, ч. 126. Понехаиий рятунок.

AS IF IN ANSWER TO THE WITCH-DOCTOR'S CURSE, A SPEAR SPED OUT OF THE DARKNESS AND SCRAPED HAWQUO'S ARM.

Так начеб у відповідь на проклін знахора ця списа вирвалась з темноти і помчала до Ґовка та задраснула його руку.

TARZAN TOOK INSTANT ADVANTAGE OF THIS SEEMING MIRACLE. "FIGHT, WARRIORS!" HE CRIED, "THE GODS ARE WITH US!"

Тарзан миттю скористав з цього сповидного чуда. „Боріться, борці!" закричав він „Боги по нашому боці!"

-126-

UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

THE WARRIORS LEAPED AT TARZAN'S CAPTORS. THE APE-MAN SMILED. HE'D SOON BE FREE.

Воїни відразу скочили до людей, що увязнили Тарзана. Тарзан засміявся, думаючи, що скоро буде вільний.

Rex Maxon

BUT SUDDENLY THE WARRIORS HALTED, PARALYZED WITH TERROR AND DISMAY!!!

WHAT STARTLING THING DID THE WARRIORS SEE, TO MAKE THEM ABANDON TARZAN'S RESCUE?

Та в тійже хвилині воїни здержалися спаралізовані переляком і ваганням.